

52 tips för biologisk mångfald

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

miljö

Publikationen har framställts av IRScNB (Kungliga institutet för naturvetenskap i Belgien) för de franska och nederländska versionerna. Originalversionen av det här dokumentet publicerades 2009, inför det internationella året för biologisk mångfald 2010 under titeln "366 gestes pour la biodiversité" (franska).

Slutlig redigering av texterna: Charlotte Degueudre
Illustration: Claude Desmedt

Copyright © 2009 Institut royal des Sciences naturelles de Belgique
Kopiering av texterna och bilderna uppmuntas för personligt bruk, i undervisningssyfte och för annat icke-kommersiellt bruk, under förutsättning att källa anges och att hänvisning görs till webbplatsen www.jedonnevieamaplanete.be. Alla övriga rättigheter gällande kopiering, översättning och anpassning utöver vad som anges ovan förbehålles i samtliga länder.

Publikationen har översatts och anpassats av Europeiska kommissionens generaldirektorat för miljö inom ramen för kampanjen "Biologisk mångfald. Det gäller vårt liv" (www.detgallervartliv.eu).
Åsikterna som uttrycks i det här dokumentet återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens åsikter.

Svensk bearbetning och översättning © Europeiska unionen, 2011
Kopiering tillåten endast av icke-kommersiella skäl med angivande av källan.

52 tips för biologisk mångfald

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FÖR MILJÖ

***Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att få svar
på dina frågor om Europeiska unionen.***

**Gratis telefonnummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Vissa mobiltelefonoperatörer tillåter inte 00 800-nummer eller avgiftsbelägger dem.

En stor mängd övrig information om Europeiska unionen är tillgänglig på Internet via Europa-servern (<http://europa.eu>).

Kataloguppgifter finns i slutet av publikationen.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2011

ISBN 978-92-79-18634-9

doi:10.2779/97950

Printed in Belgium

TRYCKT PÅ ÅTERVINNINGSBART PAPPER SOM HAR TILLDELATS EU-MILJÖMÄRKET

FÖRORD

Det är tack vare jordens stora artrikedom – den biologiska mångfalden – som vi kan överleva på vår vackra planet. Många människor söker sig till naturen för att njuta, få inspiration och koppla av. Vi är också beroende av vad naturen ger oss i form av livsmedel, energi, råmaterial, luft och vatten – alla de byggstenar som utgör grunden för våra liv och vår ekonomi.

Men trots att naturen är så viktig för oss tar vi den ofta för given. Trycket på många av naturens system bara ökar, vilket gör att de fungerar allt sämre eller rent av står på randen till en kollaps. Det vi kallar förlust av biologisk mångfald är tyvärr allt för vanligt.

Därför har Europeiska unionen åtagit sig att hejda förlusten av biologisk mångfald. Under de senaste 25 åren har man inom EU:s gränser byggt upp ett nätverk av 26 000 skyddade områden, med en sammanlagd yta på över 850 000 km². Projektet kallas Natura 2000 och är det största nätverket av skyddade områden i världen – ett bevis på hur viktig den biologiska mångfalden är för oss. Vi är dessutom fast beslutna att förstärka detta unika program med ytterligare, långsiktiga åtgärder.

Vi kan alla hjälpas åt att göra mer. Alla har vi makten att göra något för att bevara den biologiska mångfalden, och alla våra insatser behövs. Vi kan var och en göra små förändringar i vår vardag, utan att det får några dramatiska effekter på vår livsstil. Men tillsammans kan alla dessa små förändringar vara till stor nytta.

Vi hoppas att de praktiska tipsen i den här guiden kan hjälpa dig att göra några av de där små förändringarna. Det kan vara att äta lokalt odlade råvaror efter säsong, minska din vattenförbrukning, kompostera matrester eller helt enkelt lära dig mer om de djur- och växtarter som finns i din närmiljö. Om alla bara gör några av de här enkla sakerna var, kan det göra stor skillnad för bevarandet av våra naturresurser inför kommande generationer.

Janez Potočnik

Europakommissionär med ansvar för miljö

VAD ÄR BIOLOGISK MÅNGFALD?

Den biologiska mångfalden finns överallt omkring oss – och vi är själva en del av den. Den består av tre huvudkomponenter:

- ♦ Jordens alla olika arter – från djur, växter, grönsaker och svampar till alger, bakterier och till och med virus.
- ♦ Skillnaden mellan individer av samma art – bland annat deras storlek, form och färg.
- ♦ De olika ekosystemen – till exempel hav, skogar och korallrev – och de arter som lever där samt det samspel som sker mellan dem.

Forskare har kartlagt omkring 1,9 miljoner olika levande organismer på jorden, men antalet är med säkerhet mycket, mycket större än så. Många arter är mikroskopiskt små och lever långt ned i jorden eller djupt nere i haven – andra har inte ens upptäckts än.

VARFÖR ÄR BIOLOGISK MÅNGFALD VIKTIGT?

Biologisk mångfald är resultatet av 3,8 miljarder år av evolution och avgörande för människans överlevnad. Naturen förser oss med en mängd resurser som vi är beroende av, till exempel mat, byggnadsmaterial, värme, textilier och aktiva ingredienser till mediciner. Dessutom tillhandahåller naturen en rad andra livsviktiga funktioner, som pollinering av växter, filtrering av luft, vatten och jord, skydd mot översvämningar och så vidare.

Livet på jorden, så som vi känner till det, skulle vara omöjligt utan dessa material och funktioner. Tyvärr glömmar vi alltför ofta bort vad naturen ger oss. I vårt industrialiserade samhälle tar vi biologisk mångfald för given och ser den som något som är gratis och varar för evigt. I själva verket är det så att våra krav på naturen bara ökar, och många av människans aktiviteter utgör ett kraftigt hot mot flera arters existens.

Listan över påfrestningar på den biologiska mångfalden är lång och innehåller bland annat förstörda och förändrade livsmiljöer; föroreningar i luft, vatten och jord; överfiske och överutnyttjande av naturresurser, skogar och markområden; införsel av främmande arter och ökande utsläpp av växthusgaser som orsakar klimatförändringar.

VAD KAN VI GÖRA FÖR ATT SKYDDA DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN?

Det här häftet innehåller 52 förslag på hur du varje vecka under hela året kan göra något för att bidra. Till exempel:

- ♦ Praktiska saker du kan göra varje dag.
- ♦ Väcka medvetenhet hos andra i samhället.
- ♦ Hjälpa forskningen genom att bevaka och kartlägga växter, djur och ekosystem.
- ♦ Använda ekologiskt hållbara metoder i trädgården.
- ♦ Bygga själv och återanvända material.

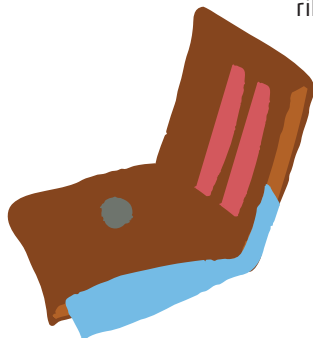
Mer information om biologisk mångfald hittar du på:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

JAG STÖDJER NATURSKYDDSORGANISATIONER.

Vecka
1

Ett av naturskyddsorganisationernas främsta syften är att stoppa försämringen av den biologiska mångfalden och vid behov bevara eller återupprätta balansen bland de många biotyper som man vill skydda (skogar, floder, dammar, parker, trädgårdar o.s.v.), allt i takt med människornas framfart.

Vad görs då för att åstadkomma detta? Man övervakar arter, inrättar och sköter naturskyddsområden, återställer sällsynta miljöer, organiserar konferenser, anordnar naturvandringar och temadagar för ökad miljömedvetenhet, genomför riktade insatser (för att rädda t.ex. paddor) och mycket mer.

Om du vill stödja naturorganisationer kan du exempelvis bli medlem, ge ett bidrag, köpa deras produkter, tidskrifter och böcker eller delta som frivillig i olika naturvårdsprojekt.

JAG STÖR INTE DJURLIVET NÄR JAG RÖR MIG I NATUREN.

**Vecka
2**

Vintern är den årstid då det kanske är som allra viktigast att inte störa djurlivet när du är ute på promenad eller vandrar i naturen. Om du skrämmar upp djur ur deras vinterbon, överraskar dem när de är ute och letar efter mat eller om du väcker dem när de ligger i dvala är risken stor att de förbrukar sina knappa energiresurser för att fly undan eller gömma sig – och det kan kosta dem livet.

Så var noga med att hålla dig till märkta stigar, föra så lite oväsen som möjligt och nöj dig med att betrakta de vilda djuren på avstånd. De, precis som du, behöver få ha sitt privatliv i fred ...

JAG PRENUMERERAR PÅ EKOLIVSMEDEL.

Vecka
3

Tack vare varsamma produktionsmetoder och genom att odla inhemska arter utan kemiska bekämpningsmedel eller konstgödning förhindrar ekologiskt jordbruk att jordmånen lakas ur. Ekologisk odling begränsar även föroreningen av det fria grundvattnet och respekterar naturens egna arbetare (bin, dagmaskar m.fl.) och angränsande ekosystem.

Det kan också väcka intresse för bortglömda lokala sorter, som ofta har valts för sin goda smak eller sitt höga näringsvärde: jordärtskockor, gamla sädesslag och utsökta äpplen är bara några exempel.

Genom att prenumerera på ekolivsmedel deltar du i en global ekologisk filosofi.

Se till att frukt och grönsaker som du köper är lokalt odlade och lämpliga för årstiden (det ger kortare transporter och kräver färre bevarande åtgärder) samt sträva efter så lite förpackningsmaterial som möjligt.

JAG STÖDJER BIOLOGISK MÅNGFALD PÅ JOBBET.

Vecka
4

Bygger ni om och utvecklar din arbetsplats? Varför inte försöka integrera den med den omgivande naturen genom att t.ex. skapa passager för vilda djur, låta djur och växter kolonisera dagvattenbassänger o.s.v.? Försök att i så stor utsträckning som möjligt bevara befintliga träd, artrika häckar, dammar, orörd mark och liknande.

När det gäller byggnadens konstruktion och inredning bör ni välja material och produkter som är naturliga, ekologiska, håller länge, kan återvinnas och, om möjligt, kommer från lokal tillverkning. Begränsa förbrukningen av ej förnyelsebar energi och minska mängden avfall.

På så sätt minskas företagets ekologiska fotavtryck, samtidigt som miljön omkring arbetsplatsen förbättras, företagets varumärke stärks och värdet på fastigheten ökar.

JAG MINSKAR MITT UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER.

**Vecka
5**

När vi värmer upp våra hem och arbetsplatser, när vi reser, äter, klär oss, ja till och med när vi andas – allt vi gör producerar växthusgaser som hotar vår planet. Ökenspridning, smältande glaciärer, havsnivåer som stiger ... Hela ekosystem sätts helt ur balans.

Minska dina utsläpp av växthusgaser genom att så ofta som möjligt köpa närproducerade, ekologiska produkter efter årstid, promenera, cykla eller åka kommunalt och begränsa mängden avfall du producerar.

Du kan även kompensera för en del av de växthusgaser du är ansvarig för genom att stödja den biologiska mångfalden omkring dig (t.ex. anlägga en damm, en blomsteräng eller sätta upp fågelholkar) och bidra till naturskyddsorganisationer och trädplanteringsprojekt.

JAG ANVÄNDER MIN BÄRBARA DATOR SÅ LÄNGE SOM MÖJLIGT.

**Vecka
6**

Tillverkningen av bärbara datorer, telefoner och spelkonsoler förbrukar en mängd olika mineraler (t.ex. koppar, kobolt och bly), och efterfrågan bara ökar. Gruvorna där mineralerna hämtas finns över hela jordklotet och exploateringen av jorden har en enorm inverkan på den omgivande miljön.

I Demokratiska republiken Kongo, där det numera välkända mineralet coltan bryts, är Kivu-regionens enastående biologiska mångfald starkt hotad: De sista gorillorna tjuvjagas, vid sidan om elefanter och okapier, för att bli mat åt gruvarbetarna, stora skogsområden skövlas för att ge virke till hus och gruvutbyggnad och ved till uppvärmning, jorden eroderar och mark, vatten och luft förorenas – allt i skuggan av en svår väpnad konflikt.

Så tänk både en och två gånger innan du skaffar
ny mobiltelefon eller dator.

JAG KÖPER FISK MED EFTERTANKE.

Vecka
7

Tonfisk, torsk, lax, sjötunga, lake ... Om du fortfarande konsumerar någon av de här arterna bör du sluta omgående. Återväxten av artbestånden är starkt hotad av överfiske, fel fångstperioder (ofta fiskar man mitt i fortplantningssäsongen) och vissa fiskemetoder (som förstör havsbotten, fångar för unga exemplar eller rent av fel arter).

Ge fisken en chans att återhämta sig. Ät fisk- och skaldjursarter som inte är hotade istället. Försök även köpa fisk som är fångad lokalt eller som är MSC-märkt.

Mer information om MSC-märkningen finns på: www.msc.org.

JAG SLÄNGER INTE SKRÄP PÅ MARKEN.

Vecka
8

Att slänga skräp i naturen påverkar miljön och kan ofta få katastrofala konsekvenser.

En del skräp har omedelbar verkan: Cigarettfimpar och tuggummi kan förgifta och kväva djur som får dem i sig, små däggdjur och kräldjur kryper in och fastnar i flaskor medan glasskärvor kan ge större djur skärskador och kan, likt förstoringsglas, starta bränder när solens strålar träffar dem.

Annat skräp har mer långsiktiga konsekvenser: Det tar hundratals år för plast att helt brytas ned och under tiden släpper den ifrån sig giftiga ämnen. Batterier i sin tur innehåller tungmetaller som hamnar i jorden för att därefter långsamt lakas ut i grundvattnet.

Så använd de offentliga papperskorgarna och återvinn så mycket av ditt skräp som möjligt.

JAG HAR VILDA HYRESGÄSTER.

Vecka
9

Bygger du om eller renoverar hemma? Gör plats för lite lokalt djurliv samtidigt!

Ta reda på vilka vilda djurarter som skulle kunna trivas kring ditt hus, och vilka du skulle tycka om att se. Sedan är det bara att vidta lämpliga åtgärder: Borra hål i en tjock vägg för ge ensamma bin en sovplats, gör lite större hål i cementblock (åt t.ex. fladdermöss), gör förrådsbyggnader och lador tillgängliga för rovfåglar och fladdermöss, spika upp fågelholkar på tak och balkonger, och så vidare.

Det finns mycket du kan göra. Att ha en trädgård med stor biologisk mångfald gör det enklare för dina gäster att hitta mat. Låt därför bli att använda kemikalier som bekämpningsmedel, rengöringsmedel och konstgödning.

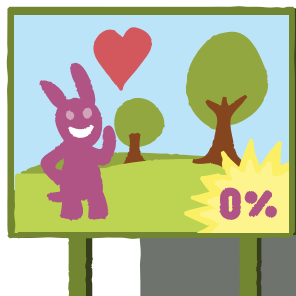

JAG LITAR INTE PÅ ÖVERDRIVET "GRÖN" MARKNADSFÖRING.

Vecka
10

Vissa företag, i synnerhet biltillverkare, skryter gärna om sina produkters "miljövänliga" egenskaper, trots att produkterna i sig är långt ifrån miljövänliga. Andra förbättrar sin image med en "grönare" framtoning, eftersom deras verksamhet förorenar och skadar den biologiska mångfalden (släpper ut växthusgaser, skövlar mark för att öka produktionskapaciteten, använder flodvatten för att kyla maskiner o.s.v.).

Låt dig inte luras av reklamkampanjer som är lite för gröna för att vara sanna. Var kritisk och anmäl vilseledande reklam om det behövs. Försök också uppmuntra företagen att minska sin negativa inverkan på planeten. Det finns miljörådgivare som kan hjälpa dig med information om hur du kan gå till väga.

JAG ANVÄNDER HUSHÅLLSPRODUKTER SOM INTE FÖRORENAR.

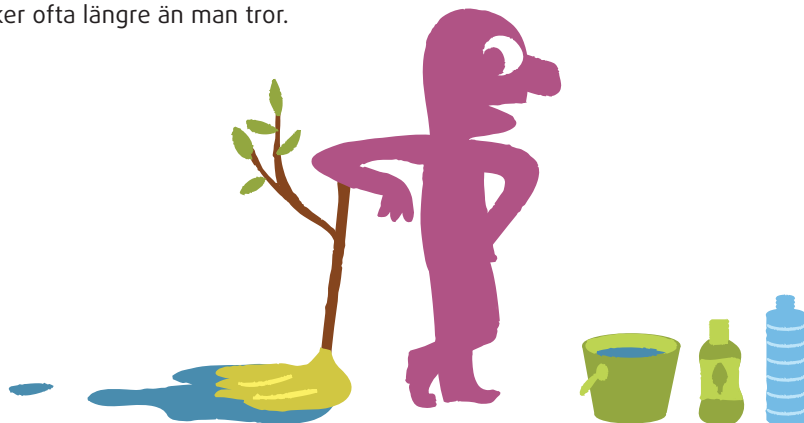
Vecka
11

Trots att allt vatten passerar igenom vattenreningsverk innan det släpps ut i våra vattendrag innehåller det fortfarande stora mängder fosfater, lösningsmedel, surfaktanter och andra kemiska ämnen som ingår i moderna hushållsprodukter. De här ämnena är ofta förorenande och kan få allvariga konsekvenser för den biologiska mångfalden – i synnerhet i vattenmiljöer – och dessutom skada vår egen hälsa.

Vad kan du göra? Välj miljömärkta rengöringsprodukter eller ännu hellre: använd flingor av t.ex. Marseilletvål vid rengöring, flytande såpa till golven, varm vinäger som avkalkningsmedel och natriumbikarbonat (med eller utan vinäger) för att skura kastruller och diskho (det blir inga repor).

Framför allt: Undvik att överdosera rengöringsmedel.

En liten mängd räcker ofta längre än man tror.

JAG VISAR RESPEKT NÄR JAG VANDRAR I NATUREN.

Vecka
12

När du vistas i naturen är det bäst att vara diskret. För så lite oväsen som möjligt, och vill du få syn på några vilda djur gör du bäst i att inte klä dig i starka färger eller använda stark parfym.

Håll dig alltid till upptrampade stigar, så är risken mindre att du stör djurens boplatser eller trampar ned växter, mossor och svampar.

Om du har hund bör du se till att även den håller sig på stigen. På vissa platser och vid vissa tider på året råder det dessutom alltid koppeltvång. Se till så att din hund inte skäller eller skrämmer upp djur i närheten. Vill du ha chans att få syn på vilda djur är det oftast bäst att lämna den trogna följeslagaren hemma.

Kom slutligen ihåg att inte kasta skräp i naturen och plocka inga fridlysta växter.

JAG ÄLSKAR SMAKEN AV BIOLOGISK MÅNGFALD.

Vecka
13

Föreningen för "långsam mat", *Slow Food Association*, bildades som en reaktion mot snabbmatskulturens utbredning över världen. Organisationen har visat att konsumenters smaklökar och nyfikenhet kring mat väcks till liv blir mer måna om att bevara den biologiska mångfalden.

Hur då? Det är enkelt. Har du någonsin ätit stuvad palsternacka, jordärtskockschips eller snigelnkaviar? Om du gör det bidrar du till att bevara så väl bortglömda växtsorter (t.ex. olika rotknölar) som hotade arter (t.ex. stören).

Mer information om denna eko-gastronomiska organisation, dess arbete och dess initiativ *Slow Food Foundation for Biodiversity* finns på:
www.slowfood.com.

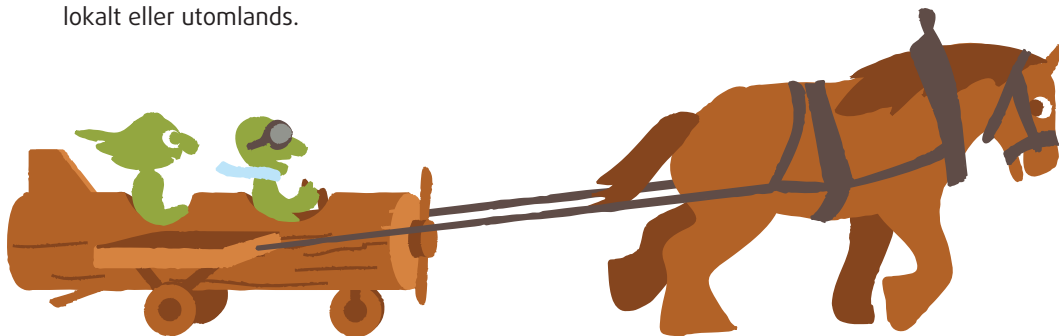
JAG BEGRÄNSAR KOLDIOXIDUTSLÄPPEN NÄR JAG RESER – OCH KOMPENSERAR FÖR DEM.

Vecka
14

Tänk på att begränsa ditt utsläpp av växthusgaser, däribland den ökända koldioxiden (CO₂), även när du reser på semester. Du kan t.ex. välja att vandra eller campa (men bara på markerade platser!), eller prova på s.k. ekoturism. Välj närbelägna resmål och ta dig dit med cykel eller tåg, eller varför inte med häst och vagn? Väl på plats kan du prova lokala specialiteter efter säsong, undvika att resa med motorfordon och låta bli att använda luftkonditionering.

Om du inte kan undvika att flyga så försök resa med direktflyg (varje start med ett flygplan förbrukar enorma mängder bränsle). Du kan även kompensera för koldioxidutsläppen från dina resor genom att lämna bidrag till projekt som skyddar den biologiska mångfalden eller planterar ny skog, antingen lokalt eller utomlands.

JAG ORDNAR TEAMBILDNING TILL STÖD FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Vecka
15

Behöver du stärka sammanhållningen på jobbet? Eller skulle du helt enkelt vilja koppla av tillsammans med kollegerna? Vad sägs om att ordna gruppaktiviteter som stödjer biologisk mångfald?

Du kan anordna en aktivitetsdag på arbetsplatsen då ni till exempel räknar antalet djur- och växtarter i närområdet, planterar häckar och blommande växter runt t.ex. en parkeringsplats där bin kan hämta nektar, plockar skräp och planterar nytt kring byggnaden, planterar blommor eller växter på taket, bygger fågelholkar och sätter upp dem i omgivningarna.

Ni kan även delta i naturvårdsprojekt, anordna tipspromenader för att upptäcka särskilda arter eller biotyper, delta i räddningsaktioner för t.ex. paddor, besöka ett ekologiskt jordbruk och mycket mer.

JAG RÄDDAR DAGGMASKAR.

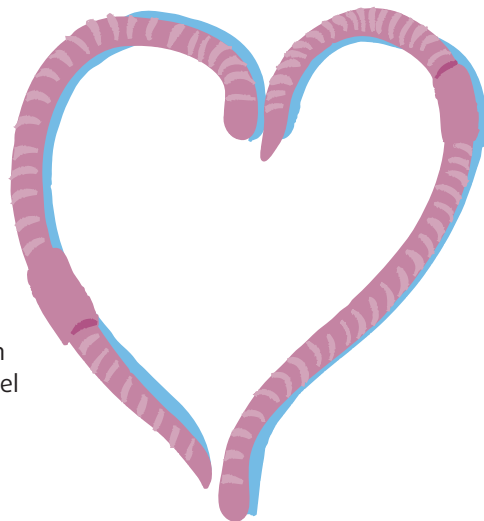
Vecka
16

Daggmaskar är en oumbärlig länk i näringskedjan. De återvinner hela tiden organiskt material som döda löv och andra förmultnande växtdelar. Därigenom bidrar de till produktionen av god mylla och bibehåller jordens näringsvärde, vilket kommer frukten och grönsakerna vi odlar till godo.

Dessutom gör deras gångar jorden porös och luftig, vilket underlättar för växternas rötter att utvecklas och gör att vattnet snabbt tränger djupt ner i jorden och når rötterna. Detta minskar i sin tur avrinningen och förhindrar jorderosion vid tunga regn.

Skydda dessa ovärderliga medhjälpare genom att vägra använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödning, och bearbeta jorden med en grep istället för spade.

JAG BOR PÅ EKOHOTELL PÅ SEMESTERN.

Vecka
17

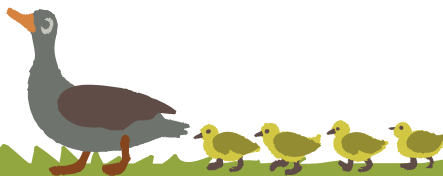
Numera finns det många miljömärkningar – däribland den europeiska "Ecolabel" – som även gäller för hotell, campingplatser, vandrarhem och gästboenden.

Vilka kriterier gäller för en sådan märkning? Man bedömer bland annat läge och arkitektur (med hänsyn till omgivande natur), byggnadsmaterial (ekologiska, förnyelsebara, återvinningsbara o.s.v.), vattenförbrukning och

förbrukning av icke förnyelsebar energi, avfallsmängd och avfallshantering.

Och syftet? De som bedriver ekomärkt verksamhet fokuserar på att skydda den biologiska mångfalden genom att bland annat erbjuda miljövänlig rekreation och väcka intresse för lokalt odlade produkter.

Mer information finns på:
www.ecolabel-tourism.eu.

JAG BEGRÄNSAR MIN DRICKSVATTENFÖRBRUKNING.

Vecka
18

Vatten är livsviktigt för så väl vår planet som för dess invånare, oavsett om vi talar om människor, djur eller växtlighet. Det finns egentligen tillräckligt med vatten för att det ska räcka åt alla, tyvärr är det inte jämt fördelat över jordklotet och ofta dåligt skött. Här i Europa behöver de flesta av oss bara vrida på kranen för att få dricksvatten. De flesta av oss använder det dessutom till mer än att bara dricka, som att tvätta bilen till exempel.

För att spara dricksvatten kan du istället t.ex. vattna i trädgården med regnvatten och gärna på kvällen (för att det inte ska dunsta bort), spara på s.k. gråvatten från diskmaskin, badkar och dusch och använda det för att spola i toaletten, tvätta golv och dylikt. Filtrerat gråvatten kan t.o.m. användas för att vattna växter.

JAG UPPMUNTRAR MIN KOMMUN ATT ANVÄNDA EKOLOGISKA TRÄDGÅRDSMETODER.

Vecka
19

En del kommuner och stadsdelar anstränger sig numera för att anlägga och sköta vägrenar och rabatter på ett sätt som främjar biologisk mångfald.

Om så inte är fallet där du bor kan du föreslå att parkförvaltningen eller motsvarande prövar följande enkla tips: Plantera bara lokala arter (perenner kräver dessutom mindre arbete än årsplanter), ersätt kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel med ekologiska alternativ, använd täckbark och markduk för att motverka ogräs och minska behovet av vattning, kompostera organiskt avfall och använd kompostjorden som jordförbättring på hösten, klipp gräset sent och låt vissa områden växa fritt.

JAG DELTAR I DAGEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

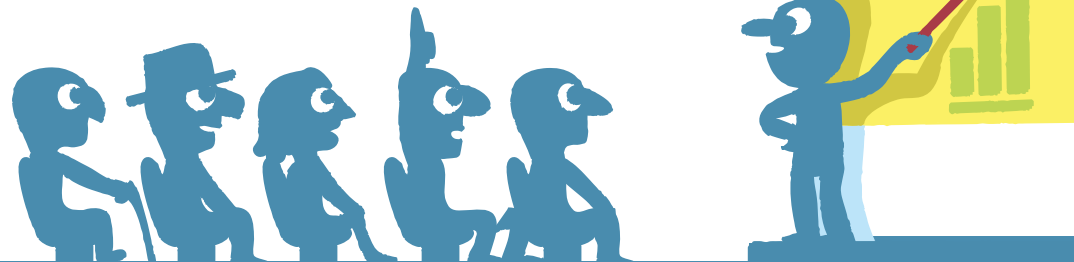
**Vecka
20**

Förenta nationerna har utropat den 22 maj till *Internationella dagen för biologisk mångfald*. Dagen ger en möjlighet att väcka medvetenhet hos så väl allmänheten som hos våra folkvalda politiker om den biologiska mångfalden och dess situation i världen idag, vilka utmaningar och hot som finns samt hur vi kan skydda den.

Varje år väljs ett nytt tema: biologisk mångfald och jordbruket 2008, främmande invasiva arter 2009, biologisk mångfald och utveckling 2010 och biologisk mångfald och skogen 2011.

Fira den biologiska mångfaldens dag genom att delta i de olika aktiviteter som anordnas (utställningar, konferenser m.m.). Eller anordna egna aktiviteter, som en ekologisk picknick, en upptäcktsfärd i naturen eller kanske en konsert i det gröna.

Mer information finns på: www.cbd.int/idb.

JAG ÄR MILJÖVOLONTÄR.

**Vecka
21**

Skulle du vilja göra en insats för den biologiska mångfalden även på utlandssemestern? Då kan du bli miljövolontär!

Du kan aktivt hjälpa naturskyddsorganisationer genom att delta som volontär i forsknings- och naturvårdsprojekt, och får samtidigt chans att upptäcka platser vanliga turister inte har tillträde till. Det krävs inga förkunskaper inom biologi eller miljövetenskap för att delta, volontäraktiviteterna är öppna för alla.

Vad sägs till exempel om att räkna valar i Medelhavet, skydda björnar i Rumänien, studera vithajspopulationen utanför Sydafrikas kust, delta i rehabiliteringsprogram för gibboner, makaker och lorier i Thailand, eller kanske marknadsföra ekologiskt jordbruk i Indien?

JAG SKAPAR EN NATURLIG FRISTAD FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Vecka
22

Hur förvandlar man en trädgård – sin egen, arbetsplatsens, eller kanske vid barnens skola eller fritidshem – till en naturlig fristad för biologisk mångfald?

Låt bli att använda kemiska bekämpningsmedel och konstgödning.

Hjälp den naturliga växtligheten att växa i ett hörn av trädgården och klipp gräset sent. Då får de olika växterna tid på sig att sätta frön och sprida sig, samtidigt som de ger skydd åt flera olika sorters djur.

Anlägg en damm eller bevara ett gammalt träd (många djur tycker om håligheter i gamla träd), lägg upp en vedstapel eller bygg en stenmur som hem för små däggdjur, kräldjur och olika insekter.

Ge häckar mångfald genom att plantera inhemska arter. Plantera blommande växter som drar till sig många fjärilar, insekter och bin.

JAG VÄLJER MILJÖVÄNLIG KOSMETIKA.

**Vecka
23**

Precis som rengöringsmedel innehåller de flesta kosmetika som säljs idag kemiska ämnen som inte är biologiskt nedbrytbara (konserveringsmedel, syntetiska dofter, surfaktanter o.s.v.). Sådana ämnen skadar den biologiska mångfalden, särskilt i vattendragen eftersom de förs ut med avloppsvattnet.

Använd hellre miljövänlig kosmetika. Du kan t.ex. tvätta dig med naturlig Marseilletvål, parfymera badvattnet med några droppar lavendelolja, rengöra huden med kamomill- eller blåbärsextrakt, exfoliera med havregryn, ge huden näring med solrosolja eller olivolja. Du kan rent av göra din egen tandkräm. Det är enkelt!

JAG UPPTÄCKER NATUREN I STADEN.

Vecka
24

Tvärt emot vad man kanske skulle kunna tro finns det ofta en större biologisk mångfald i städerna än på landsbygden (där s.k. monokulturer är vanliga både i åkermark och skogsmark).

Förvånande nog innehåller staden en lång rad olika biotyper: offentliga och privata trädgårdar, dammar, parker, skogsdungar, gator, avenyer, övergivna tomter, vildmark, järnvägsspår, bankar längs vattendrag m.m., för att inte tala om alla gröna tak, terrasser, fasader och balkonger fulla av blommor. Till och med minsta lilla spricka i trottoarer eller intill husväggar koloniserar av en mängd olika vilda växter.

Men all denna biologiska mångfald är känslig. Den är inte tålig nog att stå emot cementblandare och ångvältar.

JAG VET HUR MAN ODLAR EKOLOGISK BOMULL.

Vecka
25

Den intensiva traditionella bomullsodlingen utnyttjar bara 3 procent av jordens odlingsbara yta, men hela 25 procent av alla bekämpningsmedel som säljs i världen. Jordutmattning, skogsavverkning, tung bevattning, förorening av fritt grundvatten, lantbrukare och lokala arter som utsätts för gifter ... Intensiv bomullsodling är synnerligen skadlig för så väl miljön som för människorna.

Ekologisk bomullsodling, där man använder naturlig gödning och naturliga bekämpningsmedel, kräver å sin sida mindre mängd vatten, bevarar jordens näringsämnen (genom växlingsbruk med andra grödor), och producerar en bomull som har mjukare, mer motståndskraftiga fibrer.

Dessutom är ekobomull mindre allergiframkallande eftersom den inte behandlas med kemikalier vid klädframställningen.

JAG PROVAR LOKALA SPECIALITETER NÄR JAG RESER.

**Vecka
26**

När du äter produkter lokalt där de odlas och produceras stödjer du de lantbrukare som odlar inhemska arter. På så sätt minskas mängden transporter och därmed också mängden föroreningar. Det är bra för både den lokala ekonomin och för den biologiska mångfalden.

Avstå däremot alltid från att äta hotade arter (sköldpadda, sushi på tonfisk, havsgurkor, bushmeat o.s.v.) och produkter som framställs på sätt som är skadliga för den lokala biologiska mångfalden (t.ex. fiske och jakt utan hänsyn till kvoter och storlekskrav, odling som kräver mycket avverkning o.s.v.).

Du bör heller inte köpa eller låta dig bli behandlad med traditionella mediciner eller kosmetika av t.ex. noshörningshorn, elefantbetar, organ eller ben från tiger, äkta mysk från myskhjort och så vidare.

Listor på hotade
arter finns på:
www.cites.org
www.iucnredlist.org

JAG HAR LADDAT NED DJURLÄTEN TILL MIN MOBILTELEFON.

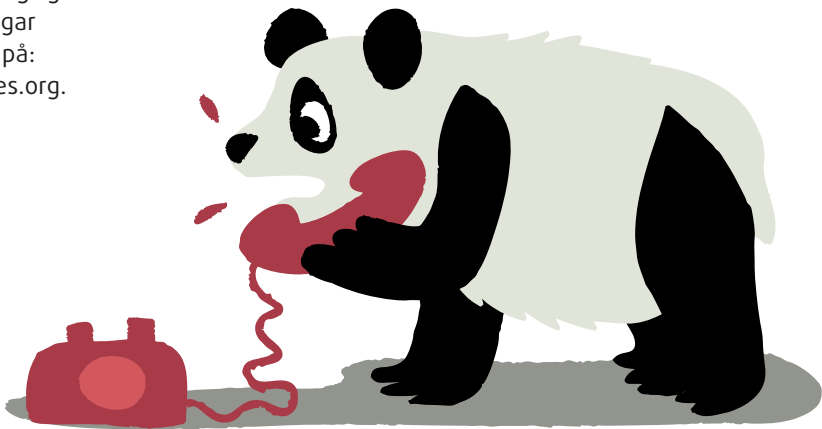
Vecka
27

Organisationen American Center for Biological Diversity har föreslagit ett originellt sätt att väcka allmän medvetenhet om krisen för den biologiska mångfalden. Du kan kostnadsfritt ladda ned ljudfiler med läten från sällsynta arter, arter som hotas av utrotning och arter som riskerar att hotas av utrotning, och sedan använda dem som ringsignaler på din mobiltelefon.

En pilgrimsfalks skri, jättepandans brölande, vitvalens undervattenssång ... Oavsett vilken ringsignal du väljer kan du vara säker på att de som hör den får sig en överraskning – och du får möjlighet att prata om det hotade djur som lätet hör till.

Du kan ladda ned ringsignalerna och läsa beskrivningar om de olika djuren på:
www.rareearthtones.org.

JAG ANVÄNDER MINERALBASERAD SOLSKYDDSKRÄM.

Vecka
28

De flesta solskyddskrämor innehåller kemiska UV-filter som ofta orsakar allergier. När ämnena hamnar i hav, sjöar och floder kan de störa djurens – och människornas – hormonbalans. De är också till viss del ansvariga för blekningen av korallreven.

På vissa turistorter, t.ex. Xel-Há Aquatic Park i Mexiko, tar man problemet på allvar: Här är endast mineralbaserad solskyddskräme tillåten. Den här typen av solskyddskräme är lite svårare att applicera och kan ibland lämna vita spår på huden på grund av mineralinnehållet, men de är effektiva och definitivt mindre giftiga för dig och naturen.

En annan lösning är att använda vådräkt eller helt enkelt ta på en t-tröja när man badar.

JAG UNDERLÄTTAR FÖR VILDA DJUR ATT RÖRA SIG I MITT NÄROMRÅDE.

Vecka
29

En stor del av städernas gröna ytor utgörs av privata trädgårdar. De är ofta små gröna öar i ett hav av stora stads kvarter, och inte sällan är trädgårdarna inhägnade. Uppmuntra dina grannar att öppna upp små gångar och passager mellan trädgårdarna genom att t.ex. ta bort en eller ett par tegelstenar i en mur. Då får igelkottar, näbbmöss, grodor, paddor och andra smådjur möjlighet att röra sig fritt.

För att binda samman de gröna öarna i staden kan du också uppmuntra de lokala myndigheterna att plantera träd längs gatorna (träden blir till korridorer ovanför marken för bl.a. ekorrar), eller bygga ihåliga farthinder (som t.ex. grodor kan passera igenom).

JAG KÖPER TRÄDGÅRDSMÖBLER AV CERTIFIERAT TRÄ.

**Vecka
30**

Trä som material har minst två fördelar: Det är mer hållbart än plast och det är inte framställt av olja. När du köper möbler som certifierats av FSC eller PEFC kan du vara säker på att träet kommer från skogar som sköts på ett långsiktigt hållbart sätt och inte från tempererade skogar eller urskogar som påverkats av den minskande biologiska mångfalden, eller från överexploaterade tropiska regnskogar.

Välj i första hand lokalt odlat trä bland de märkta sorterna. Det är precis lika hållbart som exotiska sorter, men behöver inte lika energikrävande och förorenande transporter. Om du behandlar träet bör du välja naturprodukter baserade på linolja, bivax eller vegetabilisk olja.

Mer information om de olika märkningarna finns på:

www.fsc.org

www.pefc.org.

JAG ÄTER MINDRE KÖTT.

Vecka
31

Varför? Att bedriva boskapsskötsel kräver stora beteshagar och möjlighet att odla foder (soja, majs, betor, raps m.m.). Detta kräver i sin tur stora markytor, vilka ofta skapas på bekostnad av skogsmark. Foderodling kräver dessutom stora mängder vatten och bekämpningsmedel, vilket ofta leder till att jorden urlakas och det fria grundvattnet förorenas.

Som om inte det vore nog bildas dessutom stora mängder metangas, en av de kraftfullaste växthusgaserna, när kreatur idisslar – i synnerhet när de matas med proteinrik föda som t.ex. soja.

Många hävdar även att kött inte är bra för oss och att det orsakar hälsoproblem (högt kolesterolvärde, cancer, diabetes m.m.). Försök att äta linser, ägg, ost, baljväxter och frukt flera gånger i veckan istället.

JAG TÄNKER EFTER INNAN JAG KÖPER SOUVENIRER PÅ SEMESTERN.

Vecka
32

Se till att de souvenirer du köper på utlandssemestern inte är tillverkade av hotade växt- och djurarter. Bojkotta allt som innehåller korall, elffenben, skal av havssköldpadda och brasilianskt rosenträ (*Dalbergia nigra*), för att bara nämna några.

Vissa föremål (krokodilskinnsväskor, fjärilskonst m.m.) kan ha tillverkats med delar från djur som växt upp i fångenskap eller från odlade växter. Köp dock bara sådana varor om de har ett giltigt CITES-certifikat. Certifikatet krävs för att varorna ska få fraktas genom tullen och garanterar att de har sålts på laglig väg och inte utgör något hot mot den biologiska mångfalden.

CITES är en internationell konvention som reglerar handeln med utrotningshotade växt- och djurarter.

Mer information finns på: www.cites.org.

JAG BIDRAR INTE TILL "SOPÖARNA" I VÄRLDENS HAV.

Vecka
33

Idag flyter hela öar av skräp som människan har producerat omkring på världshaven, där de driver med havsströmmarna. Bara det stora sopberget i Stilla Havet upptar närmare 3,5 miljoner kvadratkilometer.

Sopöarna består i huvudsak av plast. Det tar mellan 500 och 1 000 år för plast att helt brytas ned (och under tiden släpper den ifrån sig ett flertal giftiga ämnen) och den utgör en livsfara för fiskar, sköldpaddor, fåglar och marina däggdjur som kan få i sig bitar av plast i tron att de är mat.

Hur kan du göra något åt detta? Begränsa din användning av plast (bärkassar, flaskor o.s.v.), kasta aldrig skräp i naturen (vare sig i havet eller någon annanstans) och gör människor i din närhet uppmärksamma på situationen – många vet inte ens om att de här sopöarna finns.

JAG STÖDJER ETT TRÄDPLANTERINGSPROJEKT.

**Vecka
34**

Varje dag försvinner flera hundra hektar skogsmark från vår planet. Skogar avverkas för att göra plats åt jordbruk och bostäder, eller överutnyttjas för att förse oss med virke till husbyggen och möbler.

Många icke-statliga organisationer bedriver trädplanteringsprojekt i de mest utsatta områdena. Om organisationerna har positiv inverkan på miljön (i kampen mot ökenspridning, jordskred m.m.), om de förbättrar den biologiska mångfalden (genom att plantera utrotningshotade växtarter, kämpar för bevara särskilda livsmiljöer o.s.v.) och om de stöds av lokalbefolkningen, är det organisationer som är värda att ge bidrag till. Eller varför inte besöka dem och kanske bli ekovolontär själv?

JAG BEGRÄNSAR LJUSFÖRORENINGEN UTOMHUS.

Vecka
35

Så väl på landsbygden som i städerna gör belysning längs vägar, gator och i trädgårdar det möjligt för en rad olika arter (rävar, människor m.fl.) att vara aktiva på natten i större utsträckning.

Det konstgjorda ljuset är dock störande för många arter: Djur vars syn är anpassad för nattens mörker (t.ex. ugglor och råttor) har svårt att upptäcka så väl hinder som byten och rovdjur. Flyttfåglar förlorar orienteringsförmågan. Nattfjärilar flockas kring ljuskällor och kämpar tills de är utmattade. Lysmaskhanar får svårt att uppfatta honornas ljussignaler, vilket försämrar deras chanser till fortplantning.

Så om du vill lysa upp din trädgård, terrass eller yttertrapp om kvällen bör du välja matta lampor, rikta dem nedåt och släcka dem innan du går och lägger dig.

JAG HAR INFÖRT EKOLOGISK MAT I VÅR LUNCHRESTAURANG.

Vecka
36

Företagskafeterior, skolmatsalar, lunchrestauranger, sjukhuskök och servicehus – ett stort antal människor äter mat lagad i storkök varje dag.

Övertyga ledningen för din lunchmatsal att de ska köpa in livsmedel från lokala ekologiska odlare, servera frukt och grönsaker efter säsong, servera mindre portioner av kött och fisk och oftare byta ut dem mot rätter baserade på spannmål, baljväxter, ägg, ost och liknande. Det hjälper människor att upptäcka bortglömda sorter som t.ex. jordärtskocka, kronärtskocka och kålrot på nytt. Uppmuntra dem också att minska mängden avfall och att kompostera det som går.

Kockarna kanske får anpassa sin teknik och sina recept lite grann, men resultatet får goda effekter på så väl den biologiska mångfalden som på din hälsa.

JAG DELTAR I KAMPANJEN *PLANT FOR THE PLANET*.

**Vecka
37**

Träd ger oss mat, bränsle, byggmaterial, textilt fibrer och mediciner. De ger också skydd åt en lång rad däggdjur, fåglar, ryggradslösa djur, mossor, svampar och annat. Dessutom fångar de upp koldioxid ur luften, producerar syre, förhindrar markerosion, binder fukt i jorden, sänker temperaturen med flera grader, höjer den relativa luftfuktigheten och bidrar i allra högsta grad till att upprätthålla ett balanserat klimat.

Tyvärr hotas de av en allt intensivare avverkning. För att kämpa mot de katastrofala effekterna av skogsavverkningen kan du delta i *Plant for the Planet*, en kampanj som drivs av FN:s miljöprogram UNEP.

Mer information finns på:
www.unep.org/billiontreecampaign.

JAG PROPAGERAR FÖR VÄGAR SOM ANPASSATS FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

**Vecka
38**

Uppmuntra dina lokala beslutsfattare att förbättra vägarna och miljön omkring dem.
Här är några tips på vad de kan göra:

- ♦ Planera vägar på ett sätt som minimerar deras inverkan på miljön.
- ♦ Välja tystare vägbeläggningar och använda återvunnet material.
- ♦ Installera lämplig belysning (matta, nedåtriktade lampor med solfångare).
- ♦ Skapa gångar eller på annat sätt förenkla för djur (paddor, ekorrar, rådjur m.m.) att korsa vägen.
- ♦ Plantera tjocka häckar längs vägarna för att leda djuren till säkra övergångsställen och dessutom stoppa de föroreningar som skapas (luft, ljud, ljus).
- ♦ Bedriva skötsel av vägrenar vid lämpliga tidpunkter (fälla träd och rensa sly när det inte är parningssäsong, klippa gräset sent o.s.v.).

JAG KÖPER INTE KLÄDER SOM MÅSTE KEMTVÄTTAS.

Vecka
39

De flesta kemtvättar använder tetrakloretylen (kallas även perkloretylen). Det är ett lösningsmedel som är giftigt att hantera. Det irriterar hud och slemhinnor och kan orsaka huvudvärk, illamående och medvetslöshet. Ämnet ansamlas i kroppen och är troligen cancerframkallande.

Trots att det normalt bara används i slutna system kan man likväl hitta det i fritt grundvatten och floder. Det är precis lika farligt för miljön som för människor – i synnerhet för vattendragens känsliga ekosystem.

Ekologiska kemtvättar som bara använder biologiskt nedbrytbara produkter (framför allt vatten) är fortfarande ovanliga. Så hur löser vi bäst det här problemet? Undvik helt enkelt att köpa kläder och andra textilier som måste kemtvättas.

JAG HAR ANLAGT ETT GRÖNT TAK HEMMA.

Vecka
40

I staden kan ett grönt tak bli en extra fristad för en mängd olika insekter och fåglar. Men det är inte den enda anledningen till att det är en bra idé! Ett grönt tak fångar upp stora mängder regnvatten. Det förbättrar också utomhusluftens kvalitet. Dessutom skyddar det byggnaden från stora temperaturförändringar och kan till och med ge en viss ljudisolering.

Vilka växter man väljer beror på typen av tak (det måste vara platt eller bara lätt sluttande), hur mycket extra vikt det kan bära och hur mycket tid du är beredd att lägga på att sköta om det (mossa, suckulenter och gräs behöver bara ses om en gång om året). För bästa resultat bör du kontakta ett specialiserat företag.

JAG INTRODUCERAR INTE NÅGRA FRÄMMANDE ARTER I NATUREN.

Vecka
41

Att släppa ut främmande djur i naturen, vare sig det är avsiktligt eller inte, kan ge upphov till problem: Vissa djurarter (kanadagäss och vattensköldpaddor) har kunnat anpassa sig väl och förökar sig. Detsamma gäller växter (parkslide, jätteloka, m.fl.).

När det inte finns naturliga rovdjur som reglerar populationen i dess naturliga miljö kan vissa främmande arter inkräkta i sådan grad att de hotar de inhemska arternas överlevnad. De inkräktande arterna kan också medföra stora ekonomiska konsekvenser och påverka människors hälsa negativt. Det är dessutom ofta både svårt och kostsamt att bli av med de nya arterna när de väl etablerat sig.

Därför bör du, om du har främmande arter hemma, vidta alla förebyggande åtgärder som behövs för att förhindra att de sprids i vår natur.

JAG UTFORSKAR DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN HOTSPOTS.

Vecka
42

Vissa delar av världen är särskilt rika på biologisk mångfald, s.k. "hotspots". De är hem för omkring 60 procent av världens alla arter av växter, fåglar, däggdjur, reptiler och kräldjur, varav nästan hälften är endemiska (det vill säga finns bara i de här områdena). Men de är samtidigt de mest hotade områdena. Redan har minst 70 procent av den primära vegetationen gått förlorad och av djurarterna hör nästan 75 procent till de mest hotade.

För närvarande krävs omedelbara insatser vid trettiofyra olika hotspots runt om i världen. Man har ännu inte undersökt några marina områden. Du kan hjälpa till genom att stödja naturskyddsorganisationer som arbetar i de här områdena.

Mer information finns på: www.biodiversityhotspots.org.

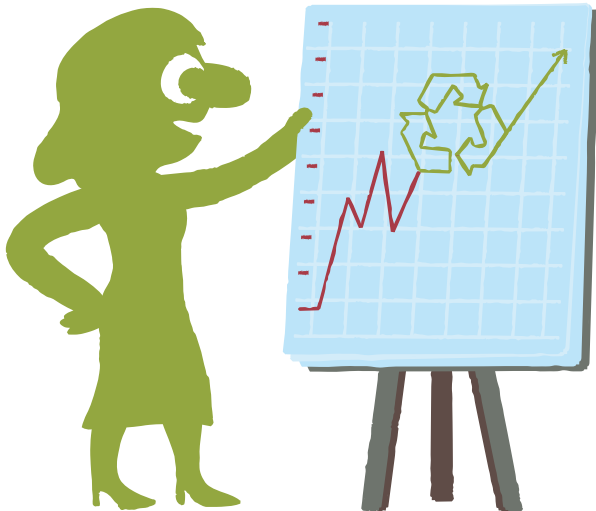
JAG UPPMUNTRAR MIN ARBETSGIVARE ATT ENGAGERA SIG FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

**Vecka
43**

Övertyga din arbetsgivare om att ni borde kompensera för er miljöpåverkan (koldioxidutsläpp, påverkan på närlägnade vattendrag o.s.v.) och öka ert engagemang för den biologiska mångfalden.

Hur då? Till exempel genom att stödja naturskyddsorganisationer (som återställer speciella ekosystem, skyddar hotade arter m.m.), finansiera vetenskapliga projekt för inventering och bevarande av arter, dela företagets vinst med tredjeländer som har bidragit med råmaterial eller genetiska resurser, inrätta en stiftelse med syfte att skydda den biologiska mångfalden samt engagera de anställda praktiskt i miljöåtgärder.

JAG KÄNNER TILL SYSTEMET MED ERSÄTTNING FÖR MILJÖINSATSER.

Vecka
44

Bönder kan få ersättning för att de (trots ett visst inkomstbortfall) går med på att inte avverka skog för att öka sin jordbruksareal, utan istället tar hand om skogen så att den kan fortsätta suga upp överskottsvatten, fånga upp koldioxid, avge syre samt ge näring och skydd åt en rad olika arter. Det här är ett exempel på ett system för ersättning i utbyte mot miljöinsatser.

Principen är helt ny men har redan rönt viss framgång på sina håll, även om det ännu är svårt att avgöra det övergripande ekonomiska värdet av miljöinsatserna. Om du tycker det är en intressant idé kan du likväl nämna den för människor i din omgivning, kanske finns det fler som är intresserade.

JAG ANORDNAR STÄDDAGAR I MITT NÄROMRÅDE.

**Vecka
45**

Samla ihop grannarna, ta eventuellt hjälp av kommunen och anordna vårstädning i kvarteret där du bor innan träden har lövats och växtsäsongen kommit igång.

Plocka upp skräp (förpackningar, ölburkar, flaskor, bildäck, TV-apparater, färgpytsar m.m.) längs med dikesrenar, vattendrag och i busksnår som förvandlats till soptippar. Plocka ned plastkassar som fastnat i träden. Sortera allt skräp och ta sedan med det till en renhållningscentral.

Genom att städa upp begränsar du föroreningen av ekosystemen i vattendrag och ödemark. Dessutom hjälper du djuren att undvika en mängd faror, som att skära sig på krossat glas eller kvävas av plastbitar som misstas för mat.

JAG HAR MINSKAT MIN FÖRBRUKNING AV PAPPER OCH KARTONG.

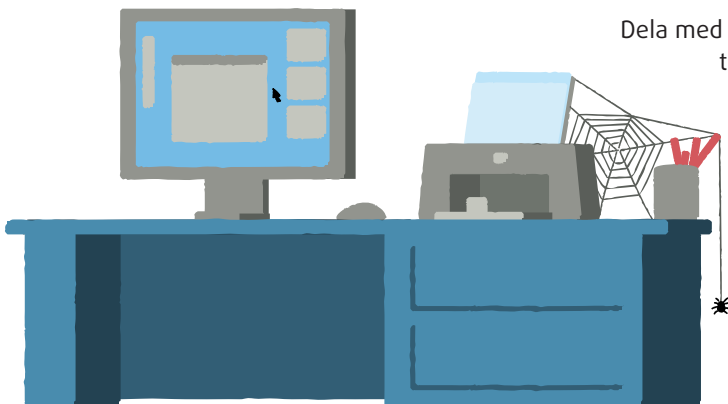
**Vecka
46**

Genom att förbruka mindre papper och kartong skyddar du skogen, minskar energi- och vattenförbrukningen som krävs vid produktionen och begränsar mängden avfall.

Använd båda sidor av pappret om du behöver skriva ut dokument, och använd baksidan av gamla enkelsidiga kopior när du behöver kladdpapper. Återanvänd kuvert när det är möjligt och använd dem som inte duger till att skicka på nytt till att skriva inköpslistor och lämna meddelanden.

Välj återvunnet papper med FSC- eller PEFC-märkning när du har möjlighet, vare sig det handlar anteckningsböcker, toalettpapper, tapeter, servetter, näsdukar, bärkassar, arkivmappar eller brevkouvert.

Dela med dig av dina böcker, tidningar och tidskrifter till andra när du har läst ut dem.

Och så får du förstås inte glömma att återvinna förbrukat papper och kartong.

JAG STÖDJER DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN PÅ INTERNET.

Vecka
47

Du kan göra en insats för den biologiska mångfalden helt enkelt genom att surfa på Internet. Det finns sökmotorer som varje dag ger förslag på olika saker användarna kan göra för att hjälpa planeten. Andra håller koll på dina besök och planterar ett träd varje gång du har gjort 100 eller 500 sökningar. Några använder svart bakgrundsbild (som är mindre energikrävande än en vit bakgrund) eller donerar alla eller en del av sina annonsintäkter till naturskyddsorganisationer.

Via Internet kan du även beräkna ditt ekologiska fotavtryck, finansiera program som kompenserar för koldioxid som släpps ut när du flyger, ta reda på mer om olika miljömärkningar, dela med dig av dina erfarenheter och idéer på bloggar, forum och sociala nätverkssidor samt mycket annat.

JAG ÄR "NÄRÄTARE".

Vecka
48

För att bli en närätare måste du äta uteslutande livsmedel som producerats lokalt. Genom att äta närodlat minskar du mängden transporter och därmed också utsläppen av koldioxid i atmosfären (många växter och djur är utrotningshotade på grund av klimatförändringar som beror på ökad mängd växthusgaser). Du stödjer dessutom samtidigt lokala producenter som odlar inhemska arter.

Det innebär också, av naturliga skäl, att man äter frukt och grönsaker efter säsong. De smakar ofta mycket mer – i synnerhet om de är ekologiskt odlade – än sina importerade motsvarigheter (som kan ha odlats med mängder av kemiska bekämpningsmedel och konstgödning, för att sedan fraktas långt med förorenande transporter). Du har helt enkelt inget att förlora på att byta matvanor.

JAG LÅTER INTE MEDICIN HAMNA I NATUREN.

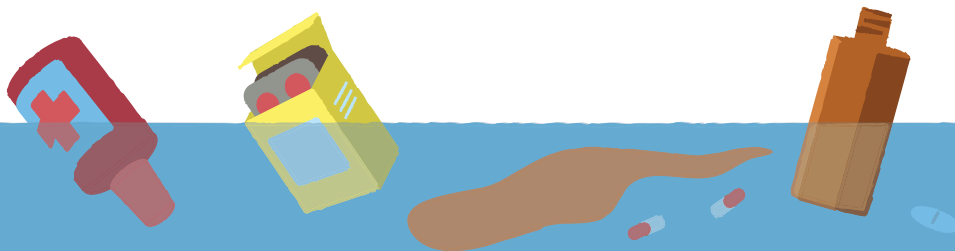
Vecka
49

En stor del av de mediciner vi använder spolas ned i toaletten. Många av de aktiva ingredienserna i medicinen kan inte fångas upp av vattenreningsverken och förs ut i floder och hav där de påverkar växt- och djurlivet.

Vilka effekter detta får är inte helt känt ännu, men tecken tyder bland annat på att vissa fiskar blir hermafroditer om de utsätts för det syntetiska östrogenet i p-piller.

Vad kan du göra? Ta bara medicin när du verkligen behöver (antibiotika är t.ex. verkningslöst mot virusinfektioner) och lämna tillbaka överbliven medicin och medicin vars datummärkning gått ut till apoteket (kasta dem aldrig i soporna och spola inte ner dem i toaletten).

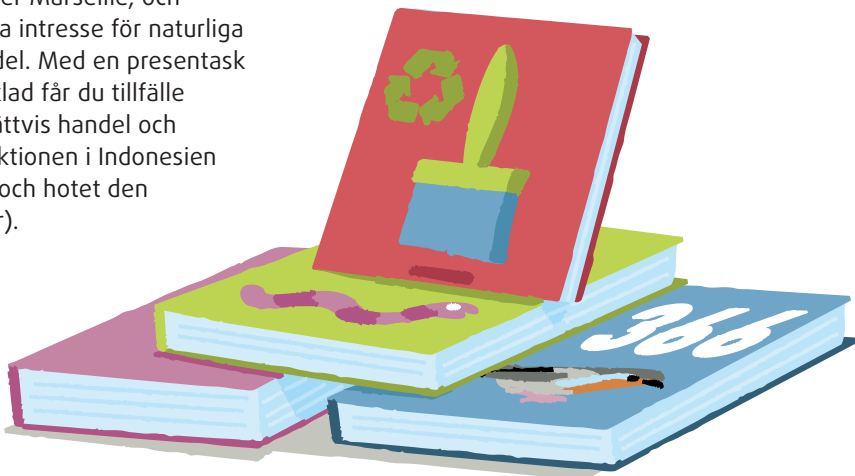
JAG VÄLJER PRESENTER MED BIOLOGISK MÅNGFALD I ÅTANKE.

Vecka
50

Slut på presentidéer? Välj produkter som samtidigt ger dig möjlighet att prata om biologisk mångfald, vilka vinster den ger och varför det är viktigt att skydda den. Det är ett trevligt sätt att väcka intresse för ett så viktigt ämne som vår planets hälsa.

Du kan t.ex. ge hemmfixaren en handbok om naturliga färger, gourmetkocken får en bok om ätliga blommor, världsresenären behöver naturligtvis en guide om ekoturism medan naturälskaren får en kikare ...

Du kan ge bort handgjord naturtvål från Aleppo eller Marseille, och samtidigt väcka intresse för naturliga rengöringsmedel. Med en presentask ekologisk choklad får du tillfälle att prata om rättvis handel och palmoljeproduktionen i Indonesien och Malaysia (och hotet den utgör mot apor).

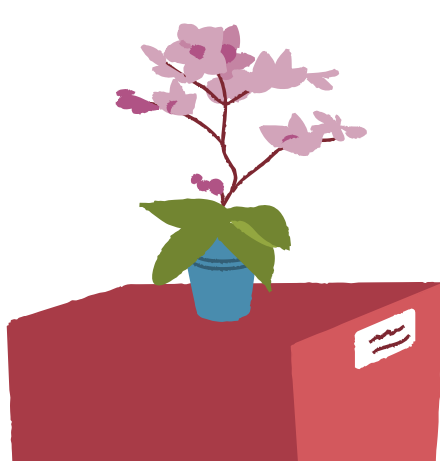
JAG HAR GIVIT NAMN ÅT EN NY ART.

Vecka
51

BIOPAT (*Patrons for Biodiversity*) är ett initiativ med stöd från framför allt tyska forskningsorgan och museer. Organisationen ger dig möjlighet att namnge nyligen upptäckta arter (t.ex. en groda, fjäril, spindel, ormbunke eller orkidé) i utbyte mot en donation. Du kan föreslå ditt eget namn, eller välja att hedra någon som står dig nära.

På det här sättet kan du föreviga ditt engagemang för att bevara den biologiska mångfalden. Dessutom stödjer du taxonomisk forskning (d.v.s. beskrivningen av nya arter), naturskyddsstudier och olika naturskyddsåtgärder som genomförs i första hand i de länder där de nya arterna har upptäckts.

Mer information
om initiativet finns på:
www.biopat.de.

JAG LÄR MIG MER OM PROGRAMMET NATURA 2000.

**Vecka
52**

Jordbruk, skogsbruk, industri, turism – alla är de mänskliga aktiviteter som kan skada olika naturliga livsmiljöer som bland annat myrar, ödemark, ekskog, granskog och kastanjelundar. När unika livsmiljöer försvinner försvinner med dem mängder av djur- och växtarter.

Det europeiska programmet Natura 2000 inrättades för att, i samspel med människornas verksamheter, bevara alla dessa arter och deras naturliga livsmiljöer. Vad har skett så här långt? Biotyper har återställts, inhemska arter har återinförts och så väl forskningsaktiviteter som utbildningsverksamhet har utvecklats.

Mer information om Natura 2000 finns på:
ec.europa.eu/environment/nature.

För mer information

Naturen och biologisk mångfald

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Natura 2000-nätet

http://ec.europa.eu/environment/nature/naturazoo/index_en.htm

Kampanj för biologisk mångfald

http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/campaign/index_sv.htm

Konventionen om biologisk mångfald

<http://www.cbd.int/>

Institut royal des Sciences naturelles de Belgique

<http://www.sciencesnaturelles.be/>

Offentlig samhällsservice

Hälsa, säkerhet för näringskedjan och miljön

<http://www.health.belgium.be>

Europeiska kommissionen

52 tips för biologisk mångfald

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå

2011 – 60 s. – 15 x 15 cm

ISBN 978-92-79-18634-9

doi:10.2779/97950

Publikationen är kostnadsfri och kan beställas till dess att lagren har uttömts:

För ett exemplar: online via EU Bookshop för EU-publikationer:

[http:// bookshop.europa.eu](http://bookshop.europa.eu)

För flera exemplar: via Europa direkts informationsnätverk:

http://europa.eu/europedirect/meet_us/index_sv.htm

**Biologisk
mångfald**
DET GÅLLER VÅRT LIV

Publikationsbyrå

ISBN 978-92-79-18634-9

9 789279 186349